

Рід

Автор:

Панас Мирний

Рід

Панас Мирний

ШЕДЕВРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ #1

«Рід» Панаса Мирного – психологічне оповідання про хлопця, якого наука завела у моральне зубожіння***. Батьки догоджали йому в усьому, аби вчився і став паном, в результаті чого пиха виросла в хлопця настільки, що він відцурався рідної матері. Перу автора належать й інші твори, написані у жанрі малої прози, зокрема, «Серед степів», «Морозенко» тощо.

Панас Мирний

РІД

Кирило Іванович Голуб тепереньки безвиїзне живе у своєму хуторі на Глибокій, землю пахає, хліб робе – хазяїнує. Вряди-годи хіба поїде у місто за куплями для празника великого або вже по якому-небудь дуже гарячому ділу. Тепер він погладшав, понижчав, став лисіти; польовий вітер і степове сонце засмалили його колись біле лице – почорнів як циган, опустився, знехаявся і одежина на йому часом і подрана і сам часом невмитий по хутору бродє.

Сумно і тяжко Кирилу Івановичеві, не бачє він нічого кругом себе веселого й порадного. Давні товариші його відцуралися; деякі вже й на той світ попереходили; дехто високо пішов угору, у генерали виліз; а йому доля підставила ногу – перечепила. Полетів він сторч головою і коли не розбився зовсім, то так пришешепився, що вже більше не вставав і не поривався вставати.

Серце тільки його завжди обкипало кров'ю, коли він згадував про той лихий час; брови насуплювалися, а в очах горіло люте зло.

– Прокляті! Щоб ви не знали утіхи в старих літах, щоб ви не мали поради в своїх дітях! – шептав він у ті часи і розплював слину на всі боки.

Домашні знали добре всі нориви Кирила Івановича і коли наставали такі часи, то всі куди можна ховалися, щоб не стрітися з ним, не підбігти під гарячу руку. Одна тільки Килина Івановна, його сестра, що й посивіла у дівках, суха як сухар, жовта як стигле жито, завжди розкуйдана, завжди з святцями у руках і лайкою на устах, не боялася Кирила Івановича. Запала і зсохла її груднина видималася, горбата спина випрямлялася, очі жовтіли-зеленіли і знай крутилися, вся вона тряслася як у лихоманці. Безбоязно підбігала тоді вона до Кирила Івановича і кричала на чім світ стоїть: «Уже! Уже! заворушилися дияволи в животі? – Мати господня! Заступнице святая! Порази його окаянного, неприкутого, навіженого... Тьху, тьху! Собакою дише! Чортом воня!».

І трудно було сказати, хто був страшніше у ті часи: чи Кирило Іванович з своєю неприкритою в лиці тугою й божевільним поглядом, чи Килина Івановна з своїми прокльонами? Кирило Іванович стояв проти неї темний, як ніч, похнюпивши голову й скося гостро поглядаючи; Килина Івановна, як оса, носилася кругом його, витягаючи, як лебідь, свою суху шию, задравши голову, кляла і плювала куди попало... Так минало хвилин п'ять-десять. Далі Кирило Іванович знемагав і, одмахнувшись рукою, тікав чимдужче у свою хату, запираючи її на ключок, і пив там без просипу днів три-п'ять, тиждень; а Килина Івановна, ще попоклявши, тікала у свою хату, становила куришку з ладану, падала перед образом божої матері і цілий день читала акафісти. Бо-зна вп'ять, де було краще: чи в хаті Кирила Івановича, де на столі стояла сулія горілки, кругом котрої він ходив, божевільно-веселими очима дивився і, усміхаючись, промовляв до неї: «Засмієсь, рижа! Засмієсь, рижа! А ну ще засмієсь!..». Після цього наливав чарку й спрожого випивав.

– Ага! Прокотив святий Ілля від верху аж до дна! Ага! – промовляв він тоді і знову ходив кругом столу, і знову позирав на сулію, прохав усміхнутися рижій, а іноді і сам так до неї усміхався, що якби свіжий чоловік, побачив, то забіг би безвісті.

Бо-зна чи тут краще було, чи в хаті Килини Івановни, повній диму, що аж очі ість, в котрій вона вже не стояла, а лежала долі ниць перед образом і певно сама не знала що робила, бо разом кляла і молила, плакала і лютувала...

Друга сестра Кирила Івановича, Явдоха Івановна, була зовсім другого норову від Килини Івановни. Се була собі старенька, простенька молодиця, котра заправляла усім по хазяйству: і курей вона щупала, і свиней доглядала, і молотника наймала, а зимою з кухні й не вилазила, все сиділа там то коло печі, то коло дівчат, щоб не ліпилися та пряли, та пір'я драли, та вовну били... Вона замолоду, будши замужем за дияконом і натерпівшись і холоду й голоду, як овдовіла й перейшла до брата жити, то мов у царство боже попала. Благословила вона і той день і той час, у який дійшло до неї письмо братове і в який вона ступила на поріг його хати. Тепер хоч вона турбувалася, ночей недосипала, іноді й не доідала, так зате бачила, що за ту працю ж все ж таки й прибува що, та ніхто ж її й не полає і не поб'є, як колись було, що прийде чоловік п'яний додому та й почне їй вичитувати всякі неправди попові та чита-чита, а потім прийметься її бити... Тепер вона, згадуючи ті часи, боялася свого пройшлого, а коли помічала, що Кирилові Івановичу приходив той час, то вона скоріше ховалася поза клунюю, поза коморами, іноді й у льох, бджоляник і не виходила звідти аж поки не дізнавалася, що Килина Іванівна загнала вже Кирила Івановича у його хату і сама, в своїй лежачи, молилася...

Кінець ознакомительного фрагмента.

Купить: https://tn.knigapoisk.com/ru/mirniy_panas/r-d

Текст предоставлен ООО «ИТ»

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию: [Купить](#)